

«Ситуація: Товариство з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) є платником єдиного податку третьої групи за ставкою 5 % відповідно до п. 293.3 ст. 293 Податкового кодексу України, з обсягом доходу, що не перевищує граничні значення, встановлені п. 291.4 ст. 291 ПКУ.

ТОВ планує здійснювати зовнішньоекономічну діяльність, зокрема продаж товарів нерезидентам через міжнародний маркетплейс Etsy, що відповідає дозволеним видам діяльності для платників єдиного податку третьої групи.

ТОВ не є власником товарів та не набуває права власності на них. Товари належать фізичним особам - підприємцям, які: є виробниками відповідних товарів; перебувають на спрощеній системі оподаткування (єдиний податок, друга група).

Між ТОВ та ФОПами укладені письмові договори комісії, за якими ФОПи передають ТОВ товари на комісію для реалізації (митне оформлення товарів та оплату їх відправлення здійснюють безпосередньо ФОПи). ТОВ має власний магазин (акаунт) на маркетплейсі Etsy, діє як комісіонер, продає товари від свого імені, але за рахунок комітентів (ФОПів).

Порядок розрахунків:

1. Покупець-нерезидент оплачує товар на платформі Etsy.
2. Кошти від покупця зараховуються на баланс акаунта ТОВ на Etsy.
3. Відповідно до умов публічної оферти Etsy (договору приєднання), платформа автоматично утримує з суми виручки такі платежі:
transaction fee;
payment processing fee;
regulatory operating fee;
offsite ads fee (у разі застосування);
інші передбачені офертою збори.
4. Утримання комісій здійснюється автоматично з виручки (deducted from current balance). ТОВ не має можливості змінити порядок, розмір або механізм такого утримання, оскільки це є обов'язковою умовою публічної оферти Etsy.
5. Після утримання комісій залишок коштів автоматично перераховується: на акаунт ТОВ у платіжній системі PayPal; з PayPal – на валютний рахунок ТОВ в українському банку.
6. ТОВ конвертує валюту в гривню та перераховує ФОПу-комітенту суму, що дорівнює повній ціні товару, сплаченій покупцем, за мінусом усіх комісій, утриманих Etsy.
7. Комісійну винагороду ТОВ не утримує з виручки ФОПа.
8. Власну комісійну винагороду ТОВ отримує окремим платежем від ФОПа відповідно до умов договору комісії шляхом перерахування коштів на гривневий рахунок ТОВ.

Питання 1: Чи призводить описана схема реалізації товарів (автоматичне утримання маркетплейсом Etsy комісій з виручки відповідно до умов публічної оферти, зарахування на рахунок ТОВ суми коштів, зменшеної на суму таких

комісій, та подальше перерахування ФОПу-комітенту суми, сплаченої покупцем, за мінусом комісій Etsy, без утримання винагороди ТОВ з виручки) до порушення умов перебування ТОВ на спрощеній системі оподаткування, зокрема:

вимог щодо визначення доходу платника єдиного податку відповідно до ст. 292 Податкового кодексу України;

загальних умов застосування спрощеної системи оподаткування, встановлених статтями 291, 293, 298 Податкового кодексу України;

вимог п. 291.6 ст. 291 Податкового кодексу України щодо здійснення розрахунків за відвантажені товари виключно у грошовій формі (готівковій та/або безготівковій)?

Уточнення 1: Зокрема, чи має автоматичне утримання маркетплейсом Etsy комісій з виручки ознаки бартерної операції або іншої негрошової форми розрахунків, що не визнається доходом у грошовій формі відповідно до п. 292.1 Податкового кодексу України та, відповідно, може розглядатися як порушення умов перебування на спрощеній системі оподаткування?

Уточнення 2: Водночас, з урахуванням усталеної практики утримання комісій банківськими установами (зокрема, банками-еквайрами) при проведенні розрахунків через POS-термінали, за якої банк зараховує на рахунок продавця суму коштів, зменшену на суму комісії, а платник єдиного податку включає до складу доходу повну суму платежу покупця відповідно до п. 292.1 ПКУ, і контролюючі органи не розглядають таку модель як негрошову форму розрахунків у розумінні п. 291.6 ПКУ. Чи може аналогічний підхід бути застосований до ситуації з автоматичним утриманням комісій маркетплейсом Etsy у межах описаної схеми комісійної торгівлі?»

Відповідь: Особливості застосування спрощеної системи оподаткування регламентовано розділом XIV Податкового кодексу України (далі – Кодекс).

Згідно зі статтею 291 Кодексу спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 статті 297 Кодексу.

Відповідно до підпункту 2 пункту 292.1 статті 292 Кодексу визначено, що доходом платника єдиного податку для юридичних осіб є будь-який дохід, включаючи дохід представництв, філій, відділень такої юридичної особи, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 статті 292 Кодексу.

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі (пункт 292.6 статті 292 Кодексу).

Відповідно до пункту 291.6 статті 291 Кодексу платники єдиного податку першої – третьої груп повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі – готівковій або безготівковій (у тому числі з використанням електронних грошей).

Оскільки для цілей оподаткування єдиним податком для юридичної особи ключовим є факт та спосіб розрахунку за товар / послугу, тому автоматичне утримання комісії з виручки відповідно до умов публічної оферти передбачене платформною маркетплейс Eatsy, а саме зарахування на рахунок ТОВ суми коштів, зменшеної на суму таких комісій, є механізмом розрахунку не у грошовій формі, що не дає права юридичній особі – платнику єдиного податку з групи застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності.

Водночас зазначаємо, що юридична особа може здійснювати продаж товарів через платформу маркетплейс Eatsy, перебуваючи на загальній системі оподаткування.

Підхід щодо утримання комісій банківськими установами (зокрема, банками-еквайрами) при проведенні розрахунків через POS – термінал, за якого банк зараховує на рахунок продавця суму коштів, зменшену на суму комісії, а платник єдиного податку включає до складу доходу повну суму платежу покупця відповідно до пункту 292.1 статті 292 Кодексу, не може бути застосований до ситуації з автоматичним утриманням комісії маркетплейсом Eatsy, оскільки розрахунки, здійснені за допомогою електронного платіжного засобу (зокрема, через POS-термінал) є платіжним інструментом, реалізованим на будь-якому носії, що містить в електронній формі дані, необхідні для ініціювання платіжної операції, визначеної банківською установою та передбаченою Законом України від 30 червня 2021 року № 1591-ІХ «Про платіжні послуги», без якого неможливе здійснення проведення розрахунків банківською платіжною картою.

«Ситуація: Підприємство здійснює добровільну допомогу військовій частині у вигляді:

- перерахування грошових коштів;
- безоплатної передачі товарів;
- безоплатного надання послуг.

Зазначена допомога надається військовій частині, яка окремо не включена до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Питання 1: Яку саме інформацію необхідно зазначати у таблиці 7 додатка БД до податкової декларації, зокрема у графах 1–3, у разі надання грошової, товарної та/або послугової допомоги військовій частині, яка не має окремого коду ознаки неприбутковості та не внесена до Реєстру неприбуткових установ та організацій?

Питання 2: Яким чином коректно відобразити такі операції у додатку БД, з урахуванням відсутності у військовій частині статусу неприбуткової організації в розумінні Реєстру, але з огляду на спеціальні норми податкового законодавства, що регулюють надання допомоги Збройним Силам України?»

Відповідь на питання 1 та 2:

Відповідно до пункту 63¹ підрозділу 4 розділу XX Кодексу визначено, що протягом дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України

«Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, не є об'єктом оподаткування для резидентів Дія Сіті – платників податку на особливих умовах операції з перерахування коштів, безоплатної передачі товарів, виконаних робіт, наданих послуг, які добровільно перераховані (передані) Збройним Силам України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ України, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, для потреб забезпечення оборони держави та наданої гуманітарної допомоги з дотриманням вимог законодавства України про гуманітарну допомогу у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, а також на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, сил цивільного захисту та/або закладам охорони здоров'я державної, комунальної власності, та/або структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, коштів, перерахованих на відкриті Національним банком України рахунки державних органів, призначені для фінансового забезпечення заходів з відсічі збройної агресії проти України та ліквідації її наслідків, національної безпеки і оборони, відновлення, підтримки і розвитку України, надання гуманітарної допомоги, а також для залучення коштів на підтримку Збройних Сил України.

Форма Податкової декларації з податку на прибуток підприємств затверджена наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11 листопада 2015 року за № 1415/27860 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 20.02.2023 № 101), зі змінами (далі – Декларація).

Платники податку, у т. ч. резиденти Дія Сіті, які здійснюють безоплатне перерахування (передання) коштів, товарів, виконання робіт, надання послуг неприбутковим організаціям, складають Додаток БД до Декларації з метою коректного відображення таких операцій в Декларації та правильного визначення об'єкта оподаткування та суми податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств.

Таблицю 7 «Безоплатне перерахування (передання) коштів, товарів, виконання робіт, надання послуг відповідно до пункту 63¹ підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України» додатка БД до Декларації (рядки 3.1.9 БД, 3.1.13 БД, 4.1.25 БД додатка РІ до рядка 03 РІ, рядки 20 БД, 21 БД додатка ДІА (рядок 06.3 ДІА)) (далі – додаток БД) складають резиденти Дія Сіті – платники податку на особливих умовах, які відображають інформацію щодо безоплатного перерахування (передання) суми коштів, товарів, вартість безоплатно виконаних робіт, наданих послуг організаціям та органам, визначеним відповідно до пункту 63¹ підрозділу 4 розділу XX Кодексу, з

розшифровкою такої допомоги у розрізі відповідних організацій – отримувачів, із зазначенням найменування, коду згідно з ЄДРПОУ неприбуткових організацій та коду ознаки неприбутковості таких організацій.

У рядку 7.1 таблиці 7 зазначають загальну вартість безоплатно перерахованих (переданих) коштів, товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

Показник рядка 7.1 графі 7 таблиці 7 також враховують при обчисленні сум податку, несплаченого в бюджет у зв'язку з отриманням податкової пільги, та відображають у додатку ПП до Декларації за кодом пільги 11020407.

Таким чином, платник податку – резидент Дія Сіті має право скористатись пунктом 63¹ підрозділу 4 розділу XX Кодексу без отримання від отримувача допомоги (зокрема, військової частини) довідки про його неприбутковий статус та/або витягу отримувача з Реєстру неприбуткових установ та організацій та не оподатковувати податком на прибуток підприємств на особливих умовах операції з безкоштовної передачі суб'єктам, що визначені у пункті 63¹ підрозділу 4 розділу XX Кодексу.

У разі відсутності у платника податку інформації щодо коду згідно з ЄДРПОУ неприбуткових організацій та коду ознаки неприбутковості організацій, на користь яких здійснюється безоплатне перерахування (передання) коштів, товарів, виконання робіт, надання послуг, та які є суб'єктами, визначеними у пункті 63¹ підрозділу 4 розділу XX Кодексу, з метою відображення такої інформації у таблиці 7 додатка БД до Декларації, платник податку повинен у таблиці 7 додатка БД до Декларації заповнити всю наявну інформацію про таких отримувачів допомоги.

Згідно з абзацом другим пункту 46.4 статті 46 Кодексу в разі необхідності платник податків може подати разом з такою податковою декларацією доповнення до такої декларації, які складені за довільною формою, що вважатиметься невід'ємною частиною податкової декларації. Таке доповнення подається з поясненням мотивів його подання, зокрема щодо причин відсутності інформації про отримувачів безоплатної допомоги, для її відображення у повному обсязі у таблиці 7 додатка БД до Декларації. Платник податків, який подає звітність в електронній формі, подає таке доповнення в електронній формі.

«Ситуація: Підприємство здійснює імпорт товарів від нерезидентів. Загальний річний дохід перевищує 150 млн грн. Обсяг операцій з одним нерезидентом за звітний рік перевищує 10 млн грн та становить близько 80 % загального обсягу імпорту.

Відповідно до пп. 14.1.159 Податкового кодексу України, пов'язаними особами визнаються юридичні та/або фізичні особи, та/або утворення без статусу юридичної особи, відносини між якими можуть впливати на умови або економічні результати їх діяльності чи діяльності осіб, яких вони представляють, з урахуванням таких критеріїв, зокрема для юридичних осіб: «... вартість продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної юридичною особою - резидентом в іншій окремій юридичної особи - нерезидента або окремого іноземного утворення без статусу юридичної особи (в тому числі у нерезидента, який

провадить господарську діяльність через постійне представництво на території України) протягом календарного року, становить 75 і більше відсотків вартості продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної такою особою у всіх нерезидентів, за умови що сума таких операцій з придбання становить 50 і більше відсотків загальної вартості продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної такою юридичною особою - резидентом».

Питання: При визначенні загальної вартості продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної юридичною особою – резидентом для цілей застосування критерію економічної пов’язаності відповідно до пп. 14.1.159 ПКУ, чи включаються до такого показника:

вартість банківських послуг;

банківські комісії;

відсотки за користування кредитними коштами;

вартість придбання основних засобів;

курсові різниці;

суми податку на додану вартість, сплачені при імпорті?»

Відповідь: Підпунктом 14.1.159 пункту 14.1 статті 14 Кодексу визначено, що пов’язані особи, це юридичні та/або фізичні особи, та/або утворення без статусу юридичної особи, відносини між якими можуть впливати на умови або економічні результати їх діяльності чи діяльності осіб, яких вони представляють, з урахуванням наведених критеріїв, серед яких критерій, яким встановлено, що вартість продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної юридичною особою – резидентом в іншій окремій юридичній особі – нерезидента або окремого іноземного утворення без статусу юридичної особи (в тому числі у нерезидента, який провадить господарську діяльність через постійне представництво на території України) протягом календарного року, становить 75 і більше відс. вартості продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної такою особою у всіх нерезидентів, за умови що сума таких операцій з придбання становить 50 і більше відс. загальної вартості продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної такою юридичною особою – резидентом (абзац тринадцятий підпункту «а» підпункту 14.1.159 пункту 14.1 статті 14 Кодексу).

Зазначений критерій може застосовуватись для визнання нерезидента пов’язаною особою за результатами економічної діяльності.

Для цілей критерію економічної пов’язаності до загальної вартості продукції (товарів, робіт, послуг), придбаної юридичною особою – резидентом може враховуватись те, що за своєю суттю є придбанням товарів, робіт або послуг, тобто вартість фактично придбаних товарів, робіт або послуг.

Таким чином, не може враховуватись для цілей застосування критерію економічної пов’язаності відповідно до підпункту 14.1.159 пункту 14.1 статті 14 Кодексу суми курсових різниць та суми податку на додану вартість (далі – ПДВ), сплачені при імпорті.

Разом з тим відповідно до частини другої статті 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зі змінами) регулювання питань методології бухгалтерського обліку

та фінансової звітності здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

«Ситуація: Щодо визначення дати отримання доходу фізичними особами - підприємцями, у разі здійснення розрахунків із використанням еквайрингових платіжних інструментів.

У Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі ДПС одночасно містяться роз'яснення, які по-різному визначають дату визнання доходу залежно від способу проведення розрахунків. З одного боку зазначено, що у разі розрахунків платіжною карткою через банківський або інтернет-еквайринг із видачею фіскального (касового) чека датою отримання доходу фізичної особи – підприємця на загальній системі оподаткування є дата, зазначена у фіскальному чеку. Водночас в інших роз'ясненнях ЗІР прямо вказано, що дата фіскального чека застосовується у разі проведення розрахунків готівковими коштами та/або банківською платіжною карткою з використанням платіжного терміналу (POS-терміналу), що фактично відмежовує такі операції від інтернет-еквайрингу.

Окрім цього, в ЗІР міститься позиція щодо фіскалізації операцій з використанням інтернет-еквайрингу, відповідно до якої фіскалізація таких операцій може здійснюватися не пізніше наступного робочого дня суб'єкта господарювання на підставі виписок про рух коштів на рахунках, із дотриманням хронології здійснення операцій, але не пізніше моменту передачі товару покупцю. Зазначене свідчить про те, що при інтернет-еквайрингу дата списання або зарахування коштів та дата формування фіскального чека об'єктивно можуть не збігатися.

На практиці при здійсненні розрахунків у мережі Інтернет, зокрема через інтернет-магазини та маркетплейси, оплата часто відбувається у неробочий час, у вихідні або святкові дні, а також можливі ситуації відсутності товару на складі чи тривалої логістики. У таких випадках кошти з платіжної картки покупця фактично списуються або зараховуються на рахунок суб'єкта господарювання раніше, ніж формується фіскальний чек, який відповідно до законодавства може бути створений у наступний робочий день. Таким чином, застосування дати фіскального чека як дати отримання доходу при інтернет-еквайрингу не узгоджується з фактичним моментом отримання коштів.

Додаткову правову невизначеність створює різний підхід до визначення дати доходу залежно від системи оподаткування. Для фізичних осіб – підприємців на спрощеній системі оподаткування датою отримання доходу є дата зарахування коштів на рахунок, тоді як для фізичних осіб – підприємців на загальній системі, згідно з окремими роз'ясненнями ЗІР, пропонується застосовувати дату фіскального чека навіть у випадках інтернет-еквайрингу, що

фактично призводить до різного трактування одних і тих самих господарських операцій.

З огляду на викладене, виникає необхідність в офіційному роз'ясненні ДПС щодо визначення дати отримання доходу фізичними особами - підприємцями на спрощеній та загальній системах оподаткування при здійсненні розрахунків із використанням інтернет-еквайрингу.

Питання: Яким чином має визначатися дата отримання доходу фізичними особами - підприємцями на спрощеній та загальній системах оподаткування?

Уточнення: Чи відрізняється такий порядок залежно від системи оподаткування при здійсненні розрахунків із використанням еквайрингу, у тому числі інтернет-еквайрингу?»

Відповідь: Згідно з підпунктом 1 пункту 292.1 статті 292 Кодексу доходом фізичної особи – підприємця є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 статті 292 Кодексу. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, доходи у вигляді бюджетних грантів, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності.

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг). Для платника єдиного податку третьої групи, який є платником ПДВ, датою отримання доходу є дата списання кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності (пункт 292.6 статті 292 Кодексу).

З урахуванням листа Міністерства фінансів України від 10.04.2024 № 11210-04-62/11995 датою отримання доходу платниками єдиного податку – фізичними особами – підприємцями при здійсненні розрахунків за допомогою POS-терміналів з видачею фіскального (касового) чека є дата, зазначена у фіскальному (касовому) чекові.

Тому, якщо з фізичною особою – підприємцем на спрощеній системі оподаткування розраховувались через оплату картою в магазині (банківський-еквайринг) або в інтернет-магазині (інтернет-еквайринг) з видачею фіскального (касового) чеку, то доходом для цілей оподаткування єдиним податком є вся сума виручки, включаючи комісію банку, а датою отримання доходу з метою його оподаткування є дата, зазначена в фіскальному (касовому) чекові.

«Ситуація: Товариство з обмеженою відповідальністю (високодохідник), платник податку на прибуток підприємств та платник податку на додану вартість, здійснює безоплатну передачу безпілотних літальних апаратів (дронів) благодійній організації з метою їх подальшої передачі на потреби Збройних Сил України.

У ТОВ наявне належне документальне підтвердження того, що передані благодійній організації безпілотні літальні апарати фактично були передані Збройним Силам України. Зокрема, договором між ТОВ та благодійною організацією передбачено обов'язок благодійної організації передати дрони Збройним Силам України та надати ТОВ документальне підтвердження такої передачі – копію акта приймання-передачі безпілотних літальних апаратів Збройним Силам України.

Питання 1: Чи має право ТОВ з метою оподаткування податком на прибуток підприємств застосувати підпункт 69.6 пункту 69 підрозділу 10 розділу ХХ Податкового кодексу України та, відповідно, не застосовувати податкові різниці, передбачені пунктом 140.5.9 ПКУ, у зв'язку з безоплатною передачею безпілотних літальних апаратів?

Питання 2: Чи має право ТОВ з метою оподаткування податком на додану вартість застосувати пункт 32¹ підрозділу 2 розділу ХХ Податкового кодексу України та: не нараховувати податкові зобов'язання з ПДВ на дату такої безоплатної передачі; не застосовувати положення пунктів 198.5 та 199.1 ПКУ?»

Відповідь на питання 1: Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, як встановлено в пункті 1.1 статті 1 Кодексу, регулюються нормами цього Кодексу.

Інші терміни, що застосовуються у Кодексі і не визначаються ним, використовуються у значенні, встановленому іншими законами (пункт 5.3 статті 5 Кодексу).

Закон України від 05 липня 2012 року № 5073-VI «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (зі змінами) (далі – Закон № 5073) визначає загальні засади благодійної діяльності в Україні, забезпечує правове регулювання відносин у суспільстві, спрямованих на розвиток благодійної діяльності, утвердження гуманізму і милосердя, забезпечує сприятливі умови для утворення і діяльності благодійних організацій.

Благодійною діяльністю є добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених Законом № 5073 цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара (пункт 2 частини першої статті 1 Закону № 5073).

Благодійною пожертвою згідно з частиною першою статті 6 Закону № 5073 визнається безоплатна передача благодійником коштів, іншого майна, майнових прав у власність бенефіціарів для досягнення певних наперед обумовлених цілей благодійної діяльності відповідно до цього Закону.

Для цілей оподаткування згідно з пунктом 44.1 статті 44 Кодексу платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, інформації, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим пункту 44.1 статті 44 Кодексу.

Для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток підприємств використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування (абзац перший пункту 44.2 статті 44 Кодексу).

Згідно з підпунктом 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Кодексу об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями Кодексу.

Відповідно до вимог абзацу першого підпункту 140.5.9 пункту 140.5 статті 140 Кодексу фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду збільшується платником податку на прибуток підприємств на суму коштів або вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, безоплатно перерахованих (переданих) протягом звітного (податкового) року неприбутковим організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій на дату такого перерахування коштів, передачі товарів, робіт, послуг (крім неприбуткової організації, яка є об'єднанням страховиків, якщо участь страховика у такому об'єднанні є умовою проведення діяльності такого страховика відповідно до закону, та неприбуткових організацій, до яких застосовуються положення пункту 140.5 статті 140 Кодексу), у розмірі, що перевищує 4 відсотки оподатковуваного прибутку попереднього звітного року.

Водночас тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, справляння податків і зборів здійснюється з урахуванням особливостей, визначених у пункті 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу.

Так, згідно з підпунктом 69.6 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу коригування, встановлені підпунктом 140.5.9 пункту 140.5 статті 140 Кодексу, не проводяться щодо сум коштів або вартості спеціальних засобів індивідуального захисту (касок, бронежилетів, виготовлених відповідно до військових стандартів), технічних засобів спостереження, лікарських засобів та медичних виробів, засобів особистої гігієни, продуктів харчування, предметів речового забезпечення, а також інших товарів, виконаних робіт, наданих послуг, які добровільно перераховані (передані) Збройним Силам України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ

України, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, для потреб забезпечення оборони держави та наданої гуманітарної допомоги з дотриманням вимог законодавства України про гуманітарну допомогу у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, а також на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, сил цивільного захисту та/або закладам охорони здоров'я державної, комунальної власності, та/або структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, сум коштів, перерахованих на відкриті Національним банком України рахунки державних органів, призначені для фінансового забезпечення заходів з відсічі збройної агресії проти України та ліквідації її наслідків, національної безпеки і оборони, відновлення, підтримки і розвитку України, надання гуманітарної допомоги, а також для залучення коштів на підтримку Збройних Сил України.

Поряд з цим згідно з пунктом 72 підрозділу 4 розділу XX Кодексу встановлено, що за звітні (податкові) періоди, з 2025 року до кінця календарного року, в якому буде припинено або скасовано воєнний стан, введений Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, коригування, встановлені абзацом першим підпункту 140.5.9 пункту 140.5 статті 140 Кодексу, не проводяться щодо сум коштів та/або вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, безоплатно перерахованих (переданих) протягом звітного (податкового) року неприбутковим організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій на дату такого перерахування коштів, передачі товарів, робіт, послуг (крім неприбуткової організації, яка є об'єднанням страховиків, якщо участь страховика у такому об'єднанні є умовою проведення діяльності такого страховика відповідно до закону, та неприбуткових організацій, до яких застосовуються положення підпункту 140.5.14 пункту 140.5 статті 140 Кодексу), у розмірі, що не перевищує 8 відсотків оподатковуваного прибутку попереднього звітного року, за умови що з цієї суми (вартості) більше 4 відсотків оподатковуваного прибутку попереднього звітного року було перераховано (передано) благодійним організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Зауважимо, що положення пункту 72 підрозділу 4 розділу XX Кодексу є окремою нормою, не пов'язаною з підпунктом 69.6 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу.

Отже, враховуючи те, що благодійні організації не визначено у переліку отримувачів благодійної допомоги у підпункті 69.6 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу, то у випадку безоплатного надання платником податку на

прибуток підприємств товарів благодійним організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій, для цілей здійснення благодійної діяльності, у тому числі для потреб забезпечення оборони держави, такий платник податку згідно з підпунктом 140.5.9 пункту 140.5 статті 140 та з урахуванням пункту 72 підрозділу 4 розділу XX Кодексу повинен збільшити фінансовий результат до оподаткування на суму вартості таких товарів у розмірі, що перевищує 4 відсотки оподатковуваного прибутку попереднього звітного року або 8 відсотків оподатковуваного прибутку попереднього звітного року за операціями з надання благодійної допомоги неприбутковим організаціям за умови, що з цієї суми коштів більше 4 відсотків оподатковуваного прибутку попереднього звітного року було перераховано (передано) благодійним організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Відповідь на питання 2: Операції з безоплатної передачі / надання товарів / послуг для потреб забезпечення оборони України не будуть вважатися постачанням товарів та послуг у розумінні норм пункту 32¹ підрозділу 2 розділу XX Кодексу за умови, що:

така передача здійснюється суб'єктам, перерахованим у пункті 32¹ підрозділу 2 розділу XX Кодексу;

вказані операції не підлягають оподаткуванню ПДВ за нульовою ставкою.

У разі недотримання умов, визначених пунктом 32¹ підрозділу 2 розділу XX Кодексу, вказані вище операції підлягають оподаткуванню ПДВ у загальнозастосованому порядку.

Якщо ТОВ здійснюється безоплатна (без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації) передача товарів благодійній організації, яка не зазначена у пункті 32¹ підрозділу 2 розділу XX Кодексу, то така операція не підпадає під дію такого пункту Кодексу.

Водночас підпунктом 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 Кодексу передбачено, що звільняються від оподаткування ПДВ операції з надання благодійної допомоги, зокрема безоплатне постачання товарів / послуг благодійним організаціям, утвореним і зареєстрованим відповідно до законодавства, а також надання такої допомоги благодійними організаціями набувачам (суб'єктам) благодійної допомоги відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації.

Крім цього, якщо ТОВ здійснює безоплатну передачу безпілотних літальних апаратів (дронів) благодійній організації і кінцевим їх отримувачем відповідно до сертифіката кінцевого споживача або згідно з умовами договору є суб'єкт, який зазначений у підпункті 5 пункту 32 підрозділу 2 розділу XX Кодексу, зокрема Збройні Сили України, то такі операції з постачання безпілотних літальних апаратів (дронів) підлягатимуть звільненню від оподаткування ПДВ, відповідно до підпункту 5 пункту 32 підрозділу 2 розділу XX Кодексу.

Якщо операції ТОВ з постачання безпілотних літальних апаратів (дронів) підлягають звільненню від оподаткування ПДВ згідно з підпунктом 5 пункту 32 підрозділу 2 розділу XX Кодексу, то обов'язку щодо нарахування податкових

зобов'язань з ПДВ за правилами, встановленими пунктом 198.5 статті 198 та статтею 199 Кодексу, у ТОВ не виникатиме.

Разом із цим ДПС повідомляє, що наявної у зверненні інформації недостатньо для надання повної відповіді на питання, а тому в разі необхідності ТОВ має право звернутися до контролюючого органу із зверненням, оформленим відповідно до статті 52 Кодексу, для отримання індивідуальної податкової консультації.

«Ситуація: Раніше Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс ДПС (ЗІР) працював у режимі 24/7. Наразі сервіс часто недоступний у нічний час, імовірно, через перебої з електропостачанням. Водночас користувачі податкових сервісів вимушені працювати у години наявності електроенергії, зокрема в нічний час, що ускладнює доступ до актуальних податкових роз'яснень.

Питання: Чи планується забезпечення цілодобового доступу до ЗІР, зокрема шляхом технічного доопрацювання або резервування серверів, з метою безперервного користування сервісом платниками податків?

Уточнення: Просимо розглянути можливість забезпечення стабільної цілодобової роботи серверів ЗІР та надати чітку позицію щодо можливості відновлення або забезпечення доступу до ресурсу у режимі 24/7, а також поінформувати про наявні або заплановані технічні рішення та строки їх реалізації, з метою усунення обмежень у користуванні сервісом у нічний час.»

Відповідь: Робота Загальнодоступного інформаційно-довідкового ресурсу (далі – ЗІР) забезпечується в цілодобовому режимі за умови наявності стабільного електропостачання у локації розміщення серверної інфраструктури, на якій забезпечується функціонування ЗІР.

Водночас в умовах перебоїв або повної відсутності електропостачання, а також під час проведення необхідних технічних і регламентних робіт можливі тимчасові обмеження доступу до ресурсу. Зазначені обставини є об'єктивними та можуть впливати на безперебійну роботу інформаційних систем.

Державна податкова служба України, усвідомлюючи важливість постійного доступу платників податків до інформаційних ресурсів, вживає заходів щодо пошуку й упровадження альтернативних технічних рішень, спрямованих на забезпечення стабільної роботи ЗІР у режимі 24/7.

Крім того, ДПС звернулася до балансоутримувача нерухомого майна, у якому розміщені технічні засоби, що забезпечують роботу ЗІР, з проханням врегулювання питання безперебійного електропостачання з метою зняття обмеження доступу до суспільно значущих державних послуг.

«Ситуація: Благодійний фонд реалізує програму з надання психологічної допомоги мешканцям прифронтових територій.

У межах реалізації такої програми фонд залучає психолога – фізичну особу-підприємця на підставі договору цивільно-правового характеру для надання послуг психологічної підтримки безпосередньо у місцях проведення заходів.

З метою забезпечення виконання договору та доставки психолога до місць надання послуг на прифронтових територіях благодійний фонд окремо залучає іншого ФОП (перевізника), який надає послуги перевезення психолога.

Питання: Чи виникає у ФОП-психолога оподатковуваний дохід у вигляді додаткового блага на суму вартості послуг перевезення, оплачених благодійним фондом у межах реалізації благодійної програми?»

Відповідь: У ФОП-психолога оподатковуваний дохід у вигляді додаткового блага на суму вартості послуг перевезення, оплачених благодійним фондом у межах реалізації благодійної програми не виникає.

«Ситуація: Фізична особа здійснила внесок до статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю у вигляді земельної ділянки несільськогосподарського призначення, яка внесена до статутного капіталу за грошовою оцінкою 1 000 000 грн.

Питання 1: Чи поширюється на зазначену операцію норма п. 165.1.44 Податкового кодексу України щодо невключення до оподаткованого доходу фізичної особи вартості майнового внеску до статутного капіталу юридичної особи?

Питання 2: Чи виникає у фізичної особи оподатковуваний дохід за правилами ст. 172 Податкового кодексу України, як у випадку відчуження (продажу) нерухомого майна, або така операція не прирівнюється до продажу для цілей оподаткування?»

Відповідь на питання 1 та 2: Відповідно до підпункту 14.1.90 пункту 14.1 статті 14 Кодексу корпоративні права – права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами.

Оподаткування доходів фізичних осіб регламентується розділом IV Кодексу, відповідно до підпункту 162.1.1 пункту 162.1 статті 162 якого платником податку на доходи фізичних осіб є фізична особа – резидент, яка отримує доходи, зокрема, з джерела їх походження в Україні.

Об'єктом оподаткування резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід (підпункт 163.1.1 пункту 163.1 статті 163 Кодексу).

Статтею 165 Кодексу визначено перелік доходів, які не включаються до розрахунку місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку, зокрема, сума майнового та немайнового внеску платника податку до статутного капіталу юридичної особи – емітента корпоративних прав, в обмін на такі корпоративні права (підпункт 165.1.44 пункту 165.1 статті 165 Кодексу).

При цьому відповідно до підпункту 1.7 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу звільняються від оподаткування військовим збором доходи, що згідно з розділом IV Кодексу та підрозділом 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу не включаються до загального

оподаткованого доходу фізичних осіб (не підлягають оподаткуванню, оподатковуються за нульовою ставкою), крім доходів, зазначених у підпункті 165.1.36 пункту 165.1 статті 165, підпунктах 3 і 4 пункту 170.13¹ статті 170 Кодексу та пункті 14 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Таким чином, сума майнового внеску (нерухомого майна) платника податку – фізичної особи до статутного капіталу юридичної особи – резидента в обмін на корпоративні права не включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податків та відповідно на неї не поширюється норми статті 172 Кодексу.

Водночас зазначена позиція потребує узгодження з позицією Міністерства фінансів України.

«Ситуація: Юридична особа отримала передоплату за надання послуг від нерезидента на рахунок, відкритий у платіжній системі PayPal. Через декілька днів іноземна валюта була перерахована з рахунку PayPal та зарахована на валютний рахунок підприємства в українському банку.

Питання 1: Якою датою слід відображати операцію з отримання іноземної валюти в бухгалтерському обліку: датою зарахування коштів на рахунок у платіжній системі PayPal чи датою їх зарахування на валютний рахунок підприємства в українському банку?

Питання 2: Чи виникає у підприємства обов'язок нараховувати курсові різниці на дату зарахування коштів на валютний рахунок в українському банку у зазначеній ситуації?

Питання 3: На яку дату необхідно скласти податкову накладну з ПДВ, якщо місце постачання послуг – митна територія України?»

Відповідь на питання 1 та 2: Відповідно до пункту 44.1 статті 44 Кодексу для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, інформації, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим пункту 44.1 статті 44 Кодексу.

Для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток підприємств використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування (абзац перший пункту 44.2 статті 44 Кодексу).

Згідно з підпунктом 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Кодексу об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування

(прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями Кодексу.

Таким чином, при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств враховується визначений за правилами бухгалтерського обліку фінансовий результат від господарських операцій, здійснених платником податку на прибуток.

Визначення дати, за якою відображається операція з отримання іноземної валюти через платіжну систему PayPal, здійснюється згідно з правилами бухгалтерського обліку при формуванні фінансового результату до оподаткування та відповідно об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств.

При цьому положеннями Кодексу не передбачено різниць для коригування фінансового результату до оподаткування на суму курсових різниць за статтями в іноземній валюті.

Такі операції відображаються згідно з правилами бухгалтерського обліку при формуванні фінансового результату до оподаткування та відповідно об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств.

Водночас зазначаємо, що регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (абзац перший частини другої статті 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», зі змінами).

Положенням про Міністерство фінансів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 375 (зі змінами), встановлено, що Міністерство фінансів України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері, зокрема, бухгалтерського обліку та аудиту, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Отже, питання визначення дати, за якою відображається операція з отримання іноземної валюти через платіжну систему PayPal, а також порядок визначення курсових різниць за статтями в іноземній валюті для цілей бухгалтерського обліку належить до компетенції Міністерства фінансів України як головного регулятора з питань бухгалтерського обліку.

Водночас повідомляємо, що відповідно до абзацу сьомого пункту 1 частини першої статті 15 Закону України від 20 травня 1999 року № 679-XIV «Про Національний банк України» (зі змінами) рішення щодо визначення та

здійснення валютно-курсової політики, валютного регулювання та управління золотовалютним резервом приймає Правління Національного банку України, до повноважень якого належить їх прийняття.

Відповідь на питання 3: При здійсненні платником податку операцій з постачання послуг, місце постачання яких відповідно до статті 186 Кодексу розташоване на митній території України, датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ згідно з пунктом 187.1 статті 187 Кодексу є дата зарахування коштів на банківський рахунок або дата належним чином оформленого первинного документа, що засвідчує факт постачання послуг, залежно від того, яка з цих подій відбулася раніше.

Згідно з пунктом 201.1 статті 201 Кодексу на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, уповноваженої платником особи відповідно до вимог Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних у встановлений Кодексом термін.

Якщо за операцією з надання послуг нерезиденту з місцем їх постачання на митній території України оплата послуг є першою подією у розумінні пункту 187.1 статті 187 Кодексу, то датою виникнення податкових зобов'язань та відповідно дата, на яку повинна бути складена податкова накладна за такою операцією, є дата зарахування коштів на банківський рахунок постачальника.
